

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, namreč
v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., seer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, seer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V saboto 5. marca 1853.

List 19.

Deželni poglavar g. grof Chorinsky je 2. dan t. m. sledeče na znanje dal:

Prebivaycam

Krajnske dežele in poglavitnega mesta Ljubljane.

Od tukaj k najvišjemu dvoru na Dunaj odšli poslanci odbora Krajnskih stanov, Ljubljanskega mesta in tukajšne kupčijske odbornice so bili 28. februarja t. l. tako srečni, od Njih c. k. visokosti, presvitlega gospoda nadvojvoda Franca Karla posebej sprejeti biti.

Potem, ko so poslanci čutiljeje neizrečene groze nad ostudnim napadom na posvečeno osebo Njih c. k. apostolskega veličanstva, kakor tudi čutiljeje preserčnega veselja, da je božja previdnost od njega toliko nevarnost milostljivo odvernila, v imenu dežele in nje poglavitnega mesta naznanili, jim je Njih c. k. visokost naslednji blagomili odgovor dati blagovolil:

„Gospodje! prav serčno se Vam zahvalim za to ponavljeno znamenje vdanosti, ktero v imenu odbora Krajnskih stanov, Ljubljanskega mesta in ondašnje kupčijske odbornice za Njih veličanstvo, cesarja izgovorite; to mu bom jez z resničnim veseljem gotovo naznanil. Vaša dežela in njeno poglavitno mesto ste že od nekdanj nepremisljivo zvestobo in vdanost do presvitlega cesarja hranile, in naš cesarski Gospod bo tedaj naznanjenje tih čutiljejev toliko milostljiviši sprejel, ker je prepričan, da so resnični in iz gorečih src. S hvaležnostjo za odvernjeno nevarnost se hočemo v priserčni molitvi k Bogu zjediniti, da nam bo, kakor zvesto upamo, prav kmali veselje osnovano, svojega cesarskega Gospoda zopet pri čvrstem zdravju viditi.“

Njih c. k. visokost je potem blagovolil, se s posameznimi poslanci prav prijazno pogovarjati in jih z za Krajnsko deželo in nje prebivavce prav milostljivimi besedami spustiti.

Ko to s tem na znanje dam, sim popolnoma prepričan, da bo posebna milost, s ktero je Nj. c. k. visokost nepremisljive zvestobe in vdanosti Krajnske dežele in Krajncov opomnil, v srcih vsih veselje in hvaležnost zbudila in jih vnovič krepko spodbodla, ta časti polni spomin, ki so si ga z dosadanjo zvestobo in vdanostjo do Njegovega veličanstva, našega premilostljivega cesarja in do vse presvitke cesarske rodovine pridobili, še dalje vsaki čas in v vsaki priložnosti z miseljo, besedo in djanjem ohraniti.

Kmetijske in druge skušnje.

(*Če si hočeš persteno posodo za terpeš napraviti*) namaži jo še novo od zvanaj s kakošnim redkim ilam enekrat, pusti jo potem, da se dobro posuši, potem jo z lančnim oljem namaži tako, da se ga do dobrega navzame. Potem ti bo terdna, kakor da bi bila iz železa.

(*Škodljivost slabiga vremena za živino*). Kako koristno je živini, da je pod streho, in kako ji slabo vreme škodje, se vidi iz naslednje skušnje, ki so jo na Angleškem napravili. Angleži so namreč 200 ovac v dve enaki čedi razdelili. Pervih sto so v ovčjak zaperli, kjer so imele tudi kerme dovelj, in dobila je vsaka ovca na dan 21 funtov repe. Druzih sto so pustili pa pod milim nebam, kjer so imele tudi kerme na zbero, in kjer je vsaka na dan po 25 funtov repe dobila. Potem ko so ovce na to vižo delj časa v ovčjaku in pod milim nebam redili, so ovce obedveh čed vagali, in pokazalo se je, da so bile iz ovčjaka ena k drugi po 3 funte težji od unih, ki so se pod milim nebam redile, akoravno so te skoraj peti del več piče požerle, kakor une v ovčjaku.

(*Stenice pregnati*) vzemi, ako so se ti stenice v hiši zaplodile, toliko apna, kolikor ga za pobeljenje stanic potrebuješ, osoli za dobro s soljo in pobeli z njim svojo stanico, potem ti bodo merčesi prešli.

Koristnost soli za živino.

Da živina povsod le malo soli dobi, je pač velika nemarnost, saj po večjih kmetijah bi se obilniši klaji pridjati imela. Sol je živini tako potrebna kot človeku, ona oživi prebavljanje in drugo klajo oslajša, in pripomore, da živina rada pije, kar je posebno za molzne krave koristno, da več in boljšiga mleka dajo. Po zavžiti soli se živina redi, da je kaj, ima loj in meso boljšiga okusa; sol vpreženo živino oživlja, in serčnejši in močnejši stori. Neprecenljive koristi je pa za pitano živino, molzne krave, ovce, prešice, teleta in konje.

Koliko soli se mora pa enimu živinčetu dati? Na odrasenega človeka se rajta na leto sploh 10 funtov soli, ker je pa krava naprilo šestkrat težji od človeka, bi se ji je moglo na leto 60 funtov dati. Na Angleškem dajejo pitani živini še celò po 100, ovci pa po 10 funtov soli. Gotovo po ti meri se ne bodo naši kmetovavci ravnali! Tudi naša živina bo ž manjši mero zadovoljna; če jo pa manj, kakor četrtn funta na teden, to je, 13 funtov na leto, doleti, je to res premalo.